

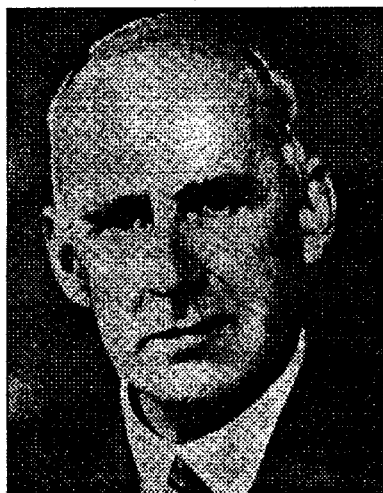
prostor by mohl být vyplněn slabými hvězdami, ale to pozorování vyvrátila. Proto byl zahájen pozorovací program. Ten přinesl velmi zajímavé výsledky. Na jejich základě lze totiž tvrdit, že na každou hvězdu o hmotnosti slunce připadá 100 hvězd o pětinové hmotnosti, ale menší hvězdy se prakticky nevyskytují. To ostatně dokládají i přiložené fotografie.

Martin Reháč

Astrofyzikální a kosmologický seminář

Dne 3. 12. 1994 se v budově Akademie věd na Národní třídě konal seminář s názvem "Astrofyzikální a kosmologické aktuality". Akce byla pořádána kosmologickou sekcí ČAS a fyzikální sekcí JČMF. V podstatě šlo o premiéru semináře, který by uvedené organizace chtěly pořádat nejméně jednou ročně. Astropis byl samozřejmě při tom.

A.S. EDDINGTON

Na semináři se sela spousta významných osobností, jmenujme alespoň prof. Dr. V. Vanýska a ing. J. Součka, kteří byli zároveň organizátory. Část účastníků byla mimopražská.

Hned po zahájení jsme měli příležitost vyslechnout přednášku prof. Vanýska o životě a vědecké práci sira A. S. Eddingtona (1882 - 1944). Seminář bal pořádán k 50. výročí úmrtí tohoto velkého anglického astrofyzika. Prof. Vanýsek připomněl jeho zásluhy při rozvoji astrofyziky, kosmologie a relativistické fyziky. Po přestávce následovala další přednáška - tentokrát ještě

více odborná. Týkala se čistě kosmologie, stáří vesmíru. Přednášel opět prof. Vanýsek.

Interpretace výsledků získaných družicí COBE při měření reliktního záření dává nové představy o vzniku a vývoji vesmíru. Dle posledních měření je hodnota Hubblovky konstanty

$$H = 80 \pm 17 \text{ km} \cdot \text{s}^{-1} \cdot \text{Mpc}^{-1},$$

což odpovídá stáří vesmíru přibližně 12 miliard let.

Prof. Vanýsek rovněž mluvil o různých modelech vesmíru. Zde je právě nejvíce nejasností, a zdá se, že každý astrofyzik má dnes "svůj vlastní vesmír".

Dozvěděli jsme se, že i dnes se někteří vědci přiklánějí k modelu stacionárního vesmíru a pochybují o uznávaných teoriích velkého třesku a expanze prostoročasu.

Po diskusích a polední přestávce se konala přednáška Dr. Grygara o Hubblově kosmickém teleskopu. Měli jsme možnost srovnat snímky objektů před opravou tohoto dalekohledu a po ní. V současné době se právě zpracovávají výsledky pozorování důležitých pro kosmologii, které mohly být provedeny a po opravě (jde zejména o slabé vzdálené aktivní galaxie a kvasary).

Poslední a také dle mého názoru nejzajímavější přednáškou bylo vystoupení Dr. Podolského z katedry teoretické fyziky MFF. Název přednášky: "Gravitační vlny a možnosti jejich detekce".

Co jsou gravitační vlny? Jsou to vlny, tvořené tzv. gravitony (podobně jako elektromagnetické záření fotonů), které přednášejí gravitační interakci. Gravitace je nejvíce patrnou, ale také nejslabší silou v našem vesmíru. Proto je tak obtížné gravitační vlny zaznamenat. A proto by byl objev (experimentální měření) gravitačních vln tak významný. Mimo jiné by to byl krok k dalšímu sjednocení fyziky. Je to v budoucnu možné?

Ano, a to pomocí projektu LIGO (Laser interferometry gravitational waves observing) - sledování gravitačních vln na principu laserové interferometrie. Ale o tom se dozvíte podrobně v článku Dr. Podolského v některém z příštích čísel Astropisu.

Po diskusi a přednesení názorů a návrhů týkajících se organizace semináře byla akce ukončena. Další setkání se bude konat pravděpodobně v dubnu 1995.

Michaela Kryšková